

Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)

Inhoudsopgave

1	Inleiding
2	Doel en achtergrond Wet inburgering nieuwkomers
3	Doelgroep
4	Aanmelding en (tijdelijke) ontheffing
5	Het inburgeringsonderzoek
6	Het educatief gedeelte van het inburgeringsprogramma
7	De andere onderdelen van het inburgeringsprogramma
8	Doorgeleiding en afsluiting met certificaat
9	Naturalisatietoets
10	Handhaving, sancties en boeten
11	Werk en inburgering
12	Gedwongen winkelnering
13	Financiën
14	Ondersteuningsstructuur

- nieuwkomers optimaal van dit aanbod gebruik maken;
- gemeenten voldoende ruimte krijgen om maatwerk te leveren;
- snel toeleiding naar vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt kan plaatsvinden.

De inrichting van de WIN stoelt op de eerdere ervaringen met de opvang van nieuwkomers en bouwt voort op de in 1996 ingevoerde regelingen. Daarbij werden op vrijwillige basis inburgeringscontracten gesloten. Besloten is het inburgeringsbeleid te versterken door middel van een wettelijke verplichting voor zowel nieuwkomers als gemeenten. De gemeente waar een nieuwkomer zich vestigt is verantwoordelijk voor de uitvoering van het inburgeringsbeleid. De nieuwkomer is verplicht zich te melden voor een inburgeringsonderzoek en deel te nemen aan een met hem overeengekomen inburgeringsprogramma.

1 Inleiding

Vanaf 30 september 1998 is in Nederland de Wet inburgering nieuwkomers (WIN) van kracht. Krachtens deze wet is de nieuwkomer verplicht zich aan te melden voor een inburgeringsonderzoek. In dit onderzoek wordt bepaald of de nieuwkomer een programma nodig heeft en kan worden verplicht aan een inburgeringsprogramma deel te nemen. Dit inburgeringsprogramma bevat onderwijs in de Nederlandse taal, Maatschappijoriëntatie en Beroepenoriëntatie. Daarnaast krijgen nieuwkomers maatschappelijke begeleiding en trajectbegeleiding. De WIN voorziet ook in een overdracht naar arbeidstoeleidend instanties of vervolgonderwijs. In de hierna volgende tekst wordt het inburgeringsbeleid voor nieuwkomers toegelicht.

2 Doel en achtergrond Wet inburgering nieuwkomers (WIN)

Doel van het inburgeringsbeleid is de zelfredzaamheid van nieuwkomers te bevorderen. Zij moeten zo snel mogelijk zelfstandig kunnen functioneren in de Nederlandse samenleving. Daarom worden zij zo spoedig mogelijk nadat zij een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd hebben ontvangen, benaderd en voorbereid op wat hen in Nederland te wachten staat. Vroegtijdig investeren in nieuwkomers voorkomt het ontstaan van nieuwe achterstandsgroepen. Daarom bevat de WIN verplichtingen en voorschriften die er bij elkaar toe moeten leiden dat:

- alle nieuwkomers, die onder de doelgroep WIN vallen zijn verplicht in te burgeren ;
- nieuwkomers een kwalitatief hoogwaardig inburgeringsprogramma op maat krijgen aangeboden;

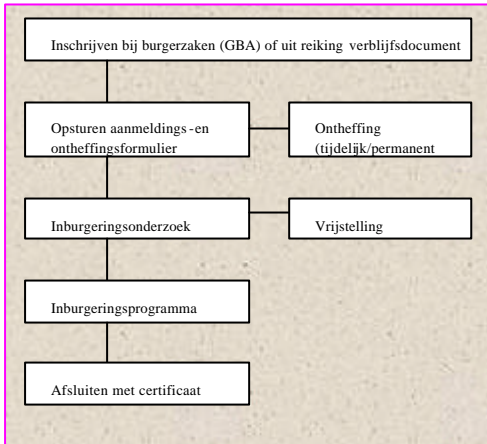
3 Doelgroep

Iedere vreemdeling met een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd (vbt) asiel of regulier komt in principe in aanmerking voor deelname aan het inburgeringsprogramma in het kader van de WIN. Uitgesloten zijn diegenen die naar Nederland komen voor arbeid in loondienst of voor arbeid als zelfstandige (artikel 1, lid 2, onder a en b) of zich vestigen voor een tijdelijk doel (Regeling aanwijzing nieuwkomers wegens verblijf voor een tijdelijk doel, Stcrt. 1998, 185). De wet geldt tevens voor nieuwkomers met de Nederlandse nationaliteit die buiten Nederland zijn geboren. Op basis van het Besluit opleidingseisen Nederlandse nieuwkomers (Stb. 1998, 408) kunnen zij, indien zij aan de genoemde opleidingseisen voldoen, om ontheffing van de meldingsplicht ten behoeve van de inburgering verzoeken. Het inburgeringsprogramma is voor 16- en 17-jarigen toegankelijk, voor zover zij niet meer volledig leerplichtig zijn en niet binnen het regulier onderwijs kunnen worden opgevangen.

Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)

Inburgeren in het kort

4 Aanmelding en (tijdelijke) ontheffing

De nieuwkomer met de Nederlandse nationaliteit is verplicht zich, binnen zes weken na inschrijving in het Gemeentelijk Basisadministratiesysteem (GBA), bij de gemeente aan te melden voor het inburgeringsonderzoek. De nieuwkomer met een andere nationaliteit is verplicht zich binnen 6 weken na uitreiking van de verblijfsvergunning aan te melden voor een inburgeringsonderzoek of in geval de nieuwkomer in een opvangcentrum heeft verbleven of onder een zelfzorgarrangement (ZZA) bij familie of vrienden heeft verbleven binnen 6 weken na inschrijving in de gemeente van uitplaatsing. Dit is ook de termijn waarbinnen een tijdelijke of permanente ontheffing kan worden aangevraagd. Ontheffing kan worden aangevraagd als de nieuwkomer vanwege lichamelijke of psychische gronden of op andere gewichtige gronden niet in staat is tijdelijk of ooit aan de inburgering deel te nemen. Nieuwkomers met de Nederlandse nationaliteit komen voor een permanente ontheffing in aanmerking als zij aan bepaalde opleidingseisen voldoen. De gemeente beslist over de verlening van de ontheffing. De tijdelijke ontheffing kan voor de duur van maximaal 1 jaar worden verleend en kan daarna op aanvraag van de nieuwkomer worden verlengd. Voordat een individueel inburgeringsprogramma voor een nieuwkomer wordt vastgesteld vindt een inburgeringsonderzoek plaats waarin de noodzaak en samenstelling van een dergelijk programma wordt bepaald. Hierbij wordt rekening gehouden met reeds aanwezige kennis, vooropleiding en werkervaring. In de volgende paragrafen worden de afzonderlijke gedeelten van het inburgeringsprogramma toegelicht.

5 Het inburgeringsonderzoek

Nadat de nieuwkomer zich heeft aangemeld, start het inburgeringsonderzoek. Dit onderzoek moet binnen een periode van vier maanden worden afgerond daar de nieuwkomer zich binnen vier maanden na aanmelding moet inschrijven bij een educatieve instelling. Doel van het inburgeringsonderzoek is na te gaan in welke mate een maatschappelijke achterstand voor de nieuwkomer dreigt en welke onderdelen van een inburgeringsprogramma derhalve verplicht worden gesteld. Het inburgeringsonderzoek bestaat uit tenminste de volgende onderdelen:

- een beoordeling van het aanmeldingsformulier;
- een beginesprek met uitleg over het inburgeringsonderzoek;
- een toets op kennis en studievaardigheden, zoals de kennis van de Nederlandse taal en de Nederlandse samenleving;
- een eindgesprek waarin het voor de betreffende nieuwkomer wenselijke inburgeringsprogramma wordt besproken, met name de te bereiken einddoelen, en de rechten en plichten van de nieuwkomer. Om het startniveau en het na te streven einddoel van de nieuwkomer te kunnen bepalen is de reeds genoten opleiding en werkervaring mede van belang. Hierbij gaat het zowel om opleiding en ervaring opgedaan in Nederland - bijvoorbeeld tijdens het Dagstructureringsprogramma in een asielzoekerscentrum - als in het land van herkomst of elders. Indien nodig wordt een Internationale Diploma Waardering (IDW) uitgevoerd (artikel 7.4.7. WEB).

De educatieve instelling en het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) worden bij het inburgeringsonderzoek betrokken. Zodoende kunnen al tijdens het inburgeringsprogramma de individuele perspectieven in Nederland op vervolgonderwijs of op de arbeidsmarkt worden vergroot. Het inburgeringsonderzoek wordt afgesloten met een beschikking van de gemeente, waarin het programma dat de nieuwkomer moet volgen is vastgelegd. De volledige of gedeeltelijke vrijstelling voor delen van het educatief programma zijn hierin opgenomen. Niet iedereen die een vergunning bepaalde tijd krijgt, zal uiteindelijk in Nederland mogen blijven. De vergunning kan worden ingetrokken of niet worden omgezet in een vergunning voor onbepaalde tijd. De ambtenaar, belast met de uitvoering van het inburgeringsonderzoek, moet de nieuwkomer van deze mogelijke ontwikkelingen op de hoogte stellen.

Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)

6 Het educatief gedeelte van het inburgeringsprogramma

Binnen 4 maanden na aanmelding voor het inburgeringsonderzoek moet de nieuwkomer zich inschrijven bij een educatieve instelling waar de gemeente een contract mee heeft gesloten. De nieuwkomer sluit een onderwijsovereenkomst met deze instelling. Nu start het educatieve gedeelte. Het onderwijsprogramma bevat Nederlands als Tweede taal (NT2), Maatschappijoriëntatie (MO) en Beroepenoriëntatie (BO) en wordt afgesloten met een toets. Deze toets op de onderdelen NT2 (luisteren, spreken, lezen en schrijven) en MO vindt uiterlijk 12 maanden na inschrijving bij de educatieve instelling plaats. Op basis van de toets geeft de educatie-instelling een verklaring af, waaruit blijkt welk niveau de nieuwkomer heeft behaald op de onderdelen van het educatief programma waaraan hij heeft deelgenomen.

7 De andere onderdelen van het inburgeringsprogramma

Naast het educatieve programma worden tevens trajectbegeleiding en maatschappelijke begeleiding aan de nieuwkomer geboden.

De trajectbegeleiding is essentieel voor het welslagen van de inburgering. Het is de trajectbegeleider die de nieuwkomer vanaf het moment van aanmelding tot aan de doorgeleiding persoonlijk begeleidt, motiveert, ondersteunt bij eventuele problemen en voorlichting geeft over de verblijfsprocedure. In het geval de vbt asiel of regulier niet wordt verlengd, c.q. wordt ingetrokken, moet de betrokkene worden geïnformeerd en verwezen naar instanties die instructie en voorlichting geven over de terugkeer naar het land van herkomst. De basis van de trajectbegeleiding vormt het opstellen van een individueel trajectplan voor de duur van het gehele inburgeringsprogramma. De trajectbegeleider geeft zodoende aan de hand van het trajectplan inhoud aan het begrip individueel maatwerk. Het trajectplan wordt aan het eind van het inburgeringsonderzoek vastgesteld. In het trajectplan worden zowel de in het inburgeringsonderzoek vastgestelde kennis, inzicht en vaardigheden opgenomen, als de in te zetten middelen voor het te bereiken einddoel. Daarnaast bevat het trajectplan een regeling voor tussentijdse evaluatiegesprekken. Deze evaluatiegesprekken tijdens de trajectbegeleiding dienen om de voortgang bij te houden en eventueel de nieuwkomer te motiveren. Vanuit de educatieve instelling dient regelmatig terugkoppeling plaats te vinden aan de gemeente over de vorderingen van de nieuwkomer.

Een goed registratie- en volgsysteem zijn hierbij noodzakelijk. Maatschappelijke begeleiding is een verplicht onderdeel van het

inburgeringsprogramma en bestaat, afgestemd op de behoefte van de nieuwkomer, uit een gevarieerd aanbod van praktische ondersteuning bij het dagelijkse leven van de nieuwkomer. Afhankelijk van de manier waarop een gemeente dit onderdeel heeft georganiseerd, kunnen zowel professionals als vrijwilligers worden ingeschakeld.

8 Doorgeleiding en afsluiting met certificaat

De afsluiting van het inburgeringsprogramma vindt uiterlijk 6 maanden na de afsluitende toetsen plaats. Een belangrijk onderdeel van de doorgeleiding is een gesprek met de nieuwkomer, een vertegenwoordiger van de educatieve instelling en het CWI waarin een advies over doorstroming wordt vastgesteld. Daarna zorgt de gemeente voor een advies over doorstroming naar zorgtaken, vervolgonderwijs of toeleiding naar de arbeidsmarkt. De nieuwkomer ontvangt van de gemeente een certificaat waaruit blijkt welk programma hij heeft gevolgd en welke resultaten daarmee zijn bereikt. De verklaring, afgegeven door de educatie-instelling wordt als bijlage bij het certificaat gevoegd.

9 Naturalisatietoets:

Om te kunnen naturaliseren moet aan verschillende voorwaarden worden voldaan. Een ervan is het slagen voor de naturalisatietoets. De toets controleert of verzoekers tot naturalisatie voldoende kennis hebben van de Nederlandse samenleving en de Nederlandse taal. Niet iedereen hoeft de toets te doen. De toets is bijvoorbeeld niet verplicht voor wie aan één van onderstaande criteria voldoet:

- Hij in het bezit is van een certificaat als bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de WIN, met daarop de aantekening dat is behaald het niveau van artikel 11, een lid, onder a of b, van die wet;
- Met toepassing van artikel 5, tweede lid, van de Wet inburgering nieuwkomers ten aanzien van hem is besloten het vaststellen van een inburgeringsprogramma achterwege te laten, omdat tijdens het inburgeringsonderzoek aannemelijk is geworden dat hij de kennis, het inzicht en de vaardigheden die hij door het deelnemen aan een inburgeringsprogramma zou kunnen verwerven, reeds in voldoende mate op een andere wijze heeft verworven. Dit wordt door de gemeente in een beschikking aangegeven.
- Hij de toets als bedoeld in artikel 5, vierde lid, van de WIN, met goed gevolg heeft afgelegd, als gevolg waarvan hij beschikt

Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)

over een **besluit**, inhoudende dat de vaststelling van een inburgeringsprogramma achterwege wordt gelaten; of

- Hij met toepassing van artikel 3, derde lid, onder a, van de WIN wegens psychische of lichamelijke redenen voor onbepaalde duur is ontheven van de verplichting een inburgeringsprogramma te volgen.

10 Handhaving, sancties en boeten

In de WIN is geregeld dat de gemeente toeziet op het nakomen van de verplichting door de nieuwkomer. In de WIN zijn sanctiemogelijkheden opgenomen als de nieuwkomer niet of onvoldoende voldoet aan een van de volgende verplichtingen:

zich melden voor een inburgeringsonderzoek (artikel 2 WIN); verlenen van medewerking aan het inburgeringsonderzoek (artikel 4, vierde lid WIN); zich laten inschrijven bij de educatieve instelling (artikel 8 WIN); aanwezig zijn bij alle onderdelen van het voor hem vastgestelde educatief programma, daaronder begrepen het afleggen van een toets (artikel 9, eerste lid en artikel 10, derde lid WIN); verlenen van medewerking aan de overige onderdelen van het voor hem vastgestelde inburgeringsprogramma (artikel 12, eerste lid WIN).

Indien een nieuwkomer bedoelde verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt zal het college van burgemeester en wethouders hem veelal een sanctie opleggen. Gemeenten zijn in alle gevallen gehouden om de maatregel, c.q. hoogte van de boete, af te stemmen op de mate van verwijtbaarheid, de ernst van het feit en de persoonlijke omstandigheden van de nieuwkomer.

Door de invoering van de Wet Werk en Bijstand (per 1 januari 2004) en de intrede van het gewijzigde artikel 18 van de WIN m.i.v. 1 januari 2005, zijn de gemeenten in staat de hoogte van de boeten af te stemmen op het sanctiebeleid van de WWB. Daarvoor moeten gemeenten uiterlijk voor 1 januari 2005 een boeteverordening hebben opgesteld in het kader van de WIN. In plaats van het opstellen van een aparte boeteverordening kan een gemeente de sancties ook regelen in de zogenaamde afstemmingsverordening.

Het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid heeft over dit onderwerp een handreiking uitgebracht, surf naar www.minszw.nl vervolgens doorklikken naar gemeenteloket.

11 Werk en inburgering

Het inburgeringsprogramma is erop gericht nieuwkomers zo snel mogelijk zelfredzaam te maken. Dat betekent ook dat nieuwkomers zo snel

mogelijk in staat moeten worden gesteld om te participeren op de arbeidsmarkt. Om de toeleiding naar de arbeidsmarkt zo goed mogelijk te laten verlopen en hierbij passende ondersteuning te bieden, wordt het CWI vanaf het begin van het inburgeringsprogramma betrokken. Ook stelt het CWI na afloop van het programma een advies inburgering nieuwkomers op, waarin wordt ingegaan op het vervolgetraject na afronding van het programma en de eventuele resterende afstand tot de arbeidsmarkt. Al tijdens het inburgeringsprogramma kan worden begonnen met het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Experimenten hebben uitgewezen dat cursisten het Nederlands sneller leren als dit wordt gecombineerd met werken of een vakopleiding. Dit strookt met het doel van de WIN, namelijk de nieuwkomer zo snel mogelijk zelfredzaam te maken. Binnen de kaders van de WIN is het mogelijk via een zogenaamd duaal traject werk en inburgering te combineren. Het kan dan gaan om:

- De combinatie van een programma NT2 en een beroepsopleiding. Deze programma's worden uitgevoerd binnen een Regionaal Opleidingencentrum (ROC). Deze vorm kan worden uitgebreid met een stage of leerarbeidsplaats bij een bedrijf tijdens het duale traject);
- De combinatie van een programma NT2 en werk. Het NT2-onderdeel wordt uitgevoerd door een ROC en kan eventueel in een bedrijf uitgevoerd worden. Voor de toeleiding van kandidaten naar bedrijven kan het CWI worden ingeschakeld. Deze vorm kan soms worden uitgebreid met een korte beroepsopleiding of functietraining tijdens het duale traject.

Door het aanbieden van een duaal traject kan beter worden aangesloten op de werk- en scholingservaring die de nieuwkomer in eigen land heeft opgebouwd en tegemoet worden gekomen aan de wens van veel nieuwkomers om in eigen onderhoud te voorzien. Gelijktijdig wordt voorkomen dat nieuwkomers voortijdig stoppen met het inburgeringsprogramma en onvoldoende gekwalificeerd op de arbeidsmarkt terechtkomen. Bedrijven hebben de keus de nieuwkomer het NT2-programma, naast het werken, op het ROC te laten afmaken of het inburgeringsprogramma binnen het bedrijf te combineren met werk. In het laatste geval moet het bedrijf het ROC inschakelen voor het verzorgen van het 'in-house inburgeringsprogramma' en dit afstemmen met de gemeente waar de nieuwkomer gehuisvest is. Wanneer de gemeente akkoord gaat met het project van het bedrijf, kan de gemeente de kosten van het inburgeringsprogramma, binnen de kaders van de WIN, opvoeren in het kader van de afrekening met de rijksoverheid.

Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)

12 Gedwongen winkelnering

In het Hoofdlijnenakkoord is aangekondigd dat het cursusaanbod op het gebied van inburgering nieuwkomers wordt vrijgegeven.

Op dit moment is een wetswijziging in voorbereiding waarmee wordt voorzien in afschaffing van de gedwongen winkelnering. Dit wetsvoorstel zal naar verwachting in de loop van 2005 in werking treden. De WIN en de Web worden hiervoor gewijzigd. Hiermee wordt de inkoop van inburgeringscursussen voor nieuwkomers gelijk getrokken met de situatie zoals die nu al voor oudkomers bestaat. Deze wetswijziging loopt vooruit op de algehele stelselherziening op het gebied van de inburgering. In het wetsvoorstel waarin het nieuwe inburgeringsstelsel wordt beschreven, worden voorstellen gedaan om de keuzevrijheid van de inburgeraar te vergroten door zelf een passend inburgeringstraject te kiezen.

13 Financiën

De WIN kent een lump-sum financiering. Met andere woorden, de gemeenten hebben bestemmingsvrijheid over de budgetten. De totale hoogte van de rijksbijdragen wordt door de begrotingswetgever vastgesteld aan de hand van een raming van het aantal te inburgeren nieuwkomers. In het jaar 2003 is door het ministerie van Justitie een budget van 182 milj. beschikbaar gesteld voor inburgeringsprogramma's van nieuwkomers. In het jaar 2004 is een bedrag van 110 miljoen beschikbaar plus een compensatie voor gemeentes met weinig reserves.

De verdeling van deze middelen over de individuele gemeenten vindt plaats op basis van de zogenaamde t min 2-systematiek. Het aantal verklaringen en beschikkingen dat een gemeente heeft vastgesteld in een bepaald jaar is het uitgangspunt voor de hoogte van de rijksbijdrage twee jaar later. Elke gemeente ontvangt ten opzichte van het landelijke aantal beschikkingen en verklaringen een evenredig deel van de totale rijksbijdragen. Bij de toekenning van de bedragen per gemeente telt het aantal afgegeven verklaringen zwaarder dan het aantal afgegeven beschikkingen. De gemeenten kunnen zelf een verdeelsleutel ontwikkelen, zolang de verplichte programmaonderdelen maar gerealiseerd worden. De middelen die gemeenten overhouden kunnen worden ingezet voor educatieve programma's als bedoeld in artikel 7.3.1 van de WEB of voor activiteiten uit artikel 2k van de Welzijnswet uit 1994. Deze overheveling is in het bekostigingsbesluit nieuwkomers gemaximeerd.

Overgebleven middelen die niet overgeheveld worden, kunnen worden gereserveerd. Gereserveerde middelen kunnen in het jaar dat ze

gebruikt worden alleen worden ingezet ten behoeve van educatieve programma's of ten behoeve van de welzijnscomponent. Omgekeerd kunnen middelen uit het reguliere educatiebudget (art. 2.3.1.WEB) en middelen voor artikel 2 welzijnswet 1994 ook worden ingezet ten behoeve van de WIN: hierbij is te denken aan middelen voor maatschappelijke dienstverlening, maatschappelijke opvang, kinderopvang, integratie en opvang van vluchtelingen, etc.

In 2006 treedt het nieuwe stelsel inburgering in werking. Daartoe zal het huidige stelsel worden afgebouwd.

14 Ondersteuningstructuur

InburgerNet

InburgerNet is een website met complete informatie over inburgeringsbeleid en -uitvoering. InburgerNet beantwoordt vragen over de uitvoering en biedt een platform om nieuws, ervaringen en 'good practices' snel en op effectieve wijze uit te wisselen. U vindt hier bijvoorbeeld de uitwerkingen van het beleid door gemeenten en instellingen. De informatie op InburgerNet is afkomstig van de verschillende bij inburgering betrokken organisaties en (openbare) bronnen als kamerstukken, wet- en regelgeving, conferentieverlagen, persberichten e.d. InburgerNet wordt mogelijk gemaakt door het ministerie van Justitie. www.inburgernet.nl, redactie@inburgernet.nl

KIEM (Kennisnet Integratiebeleid en etnische Minderheden)

Ook vanuit KIEM wordt kennis en expertise verspreid. Dit gebeurt via diverse bijeenkomsten, maar ook via de website www.integratie.net, een verzamelpaats van alle kennis en praktijkvoorbeelden op het gebied van integratie. Inburgering is een belangrijk onderwerp op de site. Gemeenten, departementen en wettelijke uitvoerders van het inburgeringsbeleid, maar ook welzijnsorganisaties, scholen en andere instellingen of individuen die belangstelling hebben voor inburgering kunnen via de site kennis halen en brengen.

Helpdesk Inburgering Cfi

De Helpdesk Inburgering van Cfi (Centrale Financiële Instellingen) beantwoordt vragen betreffende de wet- en regelgeving inburgering van nieuwkomers. De meeste vragen die binnenkomen zijn afkomstig van gemeenten. Website: www.cfi.nl (trefwoord: 'inburgering'), tel: 079-3234000

Immigratie- en Naturalisatiedienst

De IND is verantwoordelijk voor de uitvoering van het vreemdelingenbeleid in Nederland. Dat houdt in dat de IND alle aanvragen beoordeelt van vreemdelingen die in Nederland willen verblijven of

Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)

Nederlander willen worden. Het kan gaan om gezinsvorming of vluchtelingen die zich niet veilig voelen in eigen land. Maar bijvoorbeeld ook om au pairs, die tijdelijk in Nederland willen werken en wonen. Of om mensen die al zo lang in Nederland wonen dat zij zich Nederlander voelen en daarom willen naturaliseren.

Wilt u meer weten over de IND? Surf naar: www.ind.nl

Colofon

Uitgave
Ministerie van Justitie

Aan de teksten van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Den Haag, 2004

